

чалась. Это является сдерживающим фактором модернизации экономики страны, разработки и внедрения новых технологий.

Особое внимание следует уделять трудоустройству социально незащищенных слоев населения. Целью в данном случае является снижение растущего недоиспользования трудового потенциала экономически активного населения, в первую очередь молодежи, женщин с малолетними детьми, инвалидов.

Полтораднева К. В.,
аспірантка кафедри . менеджменту ЗЕД
Східноукраїнський Національний університет імені В. Даля,

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОМІКИ ЗНАНЬ

Постановка проблеми. Останнім часом відбуваються трансформації у світовій господарчій системі, що пов'язано з переходом до якісно вищого рівня економіки — економіки знань. Так, за думкою дослідника Ю. Полунєєва [1], еволюція політичної економії капіталізму проходить наступні етапи: економіка товару (основна частка доданої вартості виникає на рівні товару); економіка відносин (додана вартість генерується на рівні економічного проекту); економіка менеджменту (головний актив компанії — якість менеджменту); економіка послуг (пріоритетом є якісне обслуговування клієнта). Останній рівень у цьому еволюційному ланцюжку — економіка знань, що базується на інтелектуальному й людському капіталі, де додана вартість виникає в процесі генерування та промислового використання знань. Ці величезні зміни у розвитку господарської системи значною мірою впливають на формування однієї з найважливіших економічних категорій — конкурентоспроможності.

Аналіз попередніх досліджень даної проблеми. Про актуальність дослідження проблем щодо формування конкурентоспроможності з позицій пріоритетності знання як найважливішого нематеріального ресурсу в сучасних умовах розвитку економіки свідчать публікації ряду науковців: Ю. Полунєєва, А. Е. Воронкової, В. Куценко [1,2,3,4]. Питання цього напрямку економічної науки вимагають детального різноаспектного розгляду і мають велике значення з позиції розвитку ринкової економіки України.

Метою статті є дослідження основних аспектів щодо формування конкурентоспроможності в умовах економіки знань.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність — це властивість суб'єкту ринкових відношень, що виявляється в процесі конкуренції та дозволяє зайняти свою нішу в ринковому господарстві для розширеного відтворення, що передбачає покриття всіх витрат виробництва і отримання прибутку від господарської діяльності [3 с. 23].

В основі досягнення високого рівня конкурентоспроможності лежить отримання суб'єктом конкурентних переваг у виробництві того чи іншого виду продукції. За природою джерел ресурси, що надають конкурентні переваги, розподіляються на матеріальні та нематеріальні. У зв'язку з формуванням нової економіки — економіки знань, набувають значущості саме ті види ресурсів, що не мають речовинної форми, тобто нематеріальні.

В економіці знань конкурентоспроможність країни характеризується низкою показників, які надані у табл. 1.

Таблиця 1

**ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ В ЕКОНОМІЦІ ЗНАНЬ**

Назва показника	Складові частини
1. Ступінь продуктивності інновацій	Загальна величина НДДКР та їхня частка у ВВП; витрати на дослідження та їхня частка у ВВП; кількість науково-технічних публікацій
2. Створення знань із комерційним потенціалом	Витрати на прикладні НДДКР, їхня частка у ВВП; коефіцієнт «винахідливості» населення
3. Місткість ринку знання й динаміка міжнародного обміну знаннями	Частка національних НДДКР, фінансованих із закордонних джерел; частка НДДКР у приватному секторі, виконуваних за кордоном, але фінансованих із національних джерел; міжнародна співпраця в науці та технологіях
4. Ступінь впровадження інновацій	Частка промислових підприємств, що впроваджують інновації
5. Розвиненість підприємницької діяльності	Кількість приватних компаній; питома вага малих і середніх підприємств за галузями
6. Якість людського капіталу	Всі показники системи освіти; частка вчених у загальній кількості зайнятих; показники міграції висококваліфікованих працівників
7. Розвиненість національної інформаційної інфраструктури	Показники розвитку інформаційно-комп'ютерних і телекомунікаційних технологій
8. Підтримка інновацій і винахідництва	Частка витрат на НДДКР, фінансованих державою, у ВВП; частка наданого венчурного фінансування у ВВП

Конкурентоспроможність економіки будь-якої держави забезпечується конкурентоспроможністю підприємств-суб'єктів господарської діяльності. Підприємство має можливість відповідати вимогам конкурентного середовища, що сформувалося останнім часом, за умов ефективного використання людських ресурсів шляхом балансування їх кількості та якості, підвищення витрат на НДДКР, впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій, приймання участі у міжнародних конференціях та програмах обміну досвідом, намаганням використовувати у власній діяльності венчурний капітал, створення міцного та ефективного апарату управління компанією, направлення кадрової політики на утримання висококваліфікованих фахівців й постійного підвищення кваліфікації персоналу, ефективного управління знаннями підприємства.

Висновки. В умовах економіки знань суб'єкту ринкових відношень з метою досягнення високого рівня конкурентоспроможності необхідно зорієнтувати діяльність з урахуванням складових інтелектуального капіталу: людських активів, інтелектуальної власності, інфраструктури знань. Використання ресурсів, які є продуктом нового етапу розвитку суспільства, обумовлює стійкість, ефективність та постійне вдосконалення не тільки для підприємства, але й для держави в цілому.

Література

1. Полунесв Ю. *Agnitio est prosperitas: від економіки товару до економіки знання* //»Дзеркало тижня», — 2005. — №19 (547) //www.compete.org.ua.
2. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики.: Монографія. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. — 248 с.
3. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация.: Монография. — Луганск: Изд-во ВНУ ім. В. Даля, 2004. — 320 с.
4. Куценко В. Економіка знань потребує умілих рук //»Дзеркало тижня», — 2006. — №34 (613) //www.zn.kiev.ua.

Пятинкин С. Ф.

«Научно — исследовательский экономический институт
Министерства экономики Республики Беларусь»
Заведующий сектором развития и поддержки
малого и среднего бизнеса

СУБКОНТРАКТАЦИЯ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ